

Turvallinen lääkehoito – aikuisten toimeksiantosuhteinen perhehoito

MITÄ?

Turvallinen lääkehoito on osa hyvää perhehoitoa

Lääkehoidon lähtökohdanna on aina asiakasturvallisuus, näin myös perhehoidossa. Lääkehoidon turvallisuus tarkoittaa lääkkeiden käyttöön ja lääkevalmisteisiin liittyvää turvallisuutta.

Perhehoidossa lääkehoidon vaaratilanteita voi aiheutua muun muassa siksi, että perhehoitaja ei saanut tarvittavia tietoja hoidettavan lääkehoidosta tai häntä ei ole perehdytetty asiakaskohtaiseen lääkehoidon toteuttamiseen. Lääkkeen antaminen sisältää aina myös inhimillisen erehdyksen riskin.

MIKSI?

Turvallisella lääkehoidolla varmistetaan sairauden hoitoa, toimintakykyä ja hyvinvointia

Turvallinen lääkehoito -oppaassa (STM 2021:6) suositellaan ja annetaan ohjeita turvallisen lääkehoidon toteuttamiseksi. Turvallisen lääkehoidon perustana on hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelma sekä hoidettavan asiakaskohtainen lääkehoitosuunnitelma.

Lääkehoitosuunnitelmassa, joka löytyy Turvallinen lääkehoito -oppaasta, nimetään lääkehoidosta vastaava työntekijä sekä määritellään yksittäisen perhehoitajan kohdalla, mitä lääkehoidon tehtäviä hän voi lähtökohtaisesti hoitaa koulutustaustansa sekä perehdytyksen, lisäkoulutuksen ja osaamisen varmistamisen perusteella.

Perhehoitaja toimii asiakaskohtaisen lääkehoitosuunnitelman puitteissa. Asiakaskohtainen lääkehoitosuunnitelma tarkoittaa yksinkertaisimmillaan lääkemääräystä eli reseptiä. Perhehoitajan perehdyttää perhehoidossa olevan henkilön terveydenhoidosta vastaavat työntekijät.

MITEN?

Turvallinen lääkehoito toteutuu yhteistyöllä

Aikuisten perhehoidossa tehdään usein yhteistyötä kotihoidon kanssa ja käytetään apteekin annosjakelupalvelua. Myös hoidettavan kotona tai sijaishoitajana toimivat perhehoitajat tulee perehdyttää hyvin hoidettavien lääkehoitoon.

Hoidettavan läheisillä ja sijaishoitotilanteissa vakinaisella perhehoitajalla on usein tärkeä rooli perehdyttämisessä. Lääkehoidon suunnittelussa huolehditaan siitä, että perhehoidossa oleva henkilö saa tietoa lääkehoidostaan hänen ymmärtämällään tavalla.

10 keinoa varmistaa lääkehoidon turvallisuutta perhehoidossa

1. Perhehoidon järjestäjällä on lääkehoitosuunnitelma.
2. Hoidettavan lääkehoitoon osallistuvien roolit ja tehtävät ovat selkeät.
3. Hoidettavan lääkelista on ajan tasalla ja siihen on kirjattuna lääkärin määräämien lääkkeiden lisäksi myös käytössä olevat itsehoitovalmisteet.
4. Perhehoitaja on perehdytetty hoidettavan asiakaskohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan ja sen toteuttamiseen.
5. Perhehoitaja antaa oikeat lääkkeet oikealle henkilölle, oikealla annostuksella, oikealla tavalla ja oikeaan aikaan.
6. Perhehoitaja tietää millaisia lääkehoidon vaikutuksia hänen tulee seurata sekä on tietoinen esimerkiksi lääkkeiden yhteisvaikutuksista alkoholin kanssa ja yhteydestä kaatumisriskiin.
7. Perhehoitaja säilyttää ja hävittää lääkkeet oikein.
8. Lääkehoidon toteuttamisessa hyödynnetään apteekin annosjakelupalvelua ja tarvittaessa kotihoitoa.
9. Perhehoitaja tietää mihin tahoihin ottaa yhteyttä lääkehoitoon liittyvissä kysymyksissä ja ongelmatilanteissa sekä haittatapahtumissa.
10. Perhehoitajan lääkehoito-osaamista ylläpidetään säännöllisellä täydennyskoulutuksella.

Syventävää tietoa

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean kansalaisille suunnattu verkkosivu, josta löytyy tietoa lääkkeiden oikeaan ja turvalliseen käyttöön liittyvistä asioista:

https://www.fimea.fi/kansalaisen_laaketieto

Lääkehoidon onnistumisen tarkistuslista LOTTA. Kahdeksan kysymystä, joiden avulla voi selvittää, onko lääkehoito kunnossa: https://www.fimea.fi/documents/160140/762468/Lotta_kyselylomake_FINAL.pdf

Suomalainen lääkäriseura Duodecimin ylläpitämä Terveyskirjasto, josta löytyy tietoa sairauksien hoidoista ja lääkkehoidoista: <https://www.terveyskirjasto.fi/>

Lääketietokeskuksen ylläpitämä Lääkeopas, josta löytyy tietoa lääkevalmisteista: <https://www.terveyskirjasto.fi/sisalto/laakeopas>

Fimean lääkehaku, josta voi hakea lääkkeiden pakkausselosteet sekä tiedon lääkkeen mahdollisista saatavuushäiriöistä ja sopivuudesta iäkkäille: https://www.fimea.fi/laakehaut_ja_luettelot/laakehaku

Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisema Turvallinen lääkehoito -opas, jossa kerrotaan lääkehoidon turvallisesta toteuttamisesta ammattilaisen näkökulmasta: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8682-4>

Yhteystiedot

Maria Kuukkanen, kehittämispäällikkö, Perhehoitoliitto ry,
maria.kuukkanen@perhehoitoliitto.fi

Raija Leinonen, ikäihmisten perhehoidon asiantuntija,
Perhehoitoliitto ry, raija.leinonen@perhehoitoliitto.fi

Johanna Jyrkkä, tutkija, Lääkealan turvallisuus- ja
kehittämiskeskus Fimea, johanna.jyrkka@fimea.fi

Riitta Koivula, kehittämispäällikkö, THL, riitta.koivula@thl.fi
thl.fi | [@THLorg](https://twitter.com/THLorg)

